

Čebelarska zveza Slovenije
Brdo pri Lukovici 8
1225 Lukovica
tel: (01) 729 6100
faks: (01) 729 6132

LETNI NAČRT USPOSABLJANJ V ČEBELARSTVU ZA PROGRAMSKO LETO 2023

v skladu s Programom podintervencije usposabljanj v čebelarstvu za programsko leto 2023 in Uredbo o izvajanju intervencij v sektorju čebelarskih proizvodov iz strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 (Ur. l. RS, št. 17/2023)

Vsebina

1. UVOD	3
2. CILJI NAČRTA 2023	4
3. NAČIN IN DINAMIKA IZVEDBE USPOSABLJANJ.....	4
Oblike in metode usposabljanj.....	4
Roki izvedbe usposabljanj	4
4. TRAJANJE POSAMEZNE VRSTE USPOSABLJANJA	5
5. ŠTEVILO USPOSABLJANJ IN OBMOČJA, NA KATERIH SE IZVEDEJO	6
6. NATANČNEJŠA VSEBINA USPOSABLJANJ IN IZVAJALCI USPOSABLJANJ	6
Vsebina usposabljanj.....	6
Pogoji za izvajalce usposabljanj	7
7. KAJ SE ZAGOTOVI UDELEŽENCEM USPOSABLJANJ	8
8. NAČIN IZVAJANJA NADZORA NAD ORGANIZACIJO IN IZVEDBO USPOSABLJANJ	9
9. SPECIFIKACIJA STROŠKOV USPOSABLJANJ NA PODROČJU ČEBELARJENJA.....	9

1. UVOD

Pri pripravi Letnega načrta usposabljanj v čebelarstvu za programska leta 2023 (v nadaljevanju: Načrt 2023) smo izhajali iz zahtev, kot so opredeljene v Uredbi o izvajanju intervencij v sektorju čebelarstvih proizvodov iz strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 (Ur. l. RS, št. 17/2023) (v nadaljevanju: Uredba) ter v prilogi 1: Projektna naloga Usposabljanje v čebelarstvu za programsko leto 2023 in prilogi 1a: Programu podintervencije usposabljanj v čebelarstvu za programsko leto 2023 ter iz ostale razpisne dokumentacije javnega naročila z oznako 430-44/2023 Usposabljanje v čebelarstvu za programsko leto 2023.

V Sloveniji imamo več kot 11.000 čebelarjev, zato želimo preko programa usposabljanja na področju čebelarstva izboljšati usposobljenost čebelarjev.

Na podlagi Uredbe (EU) 2021/2116 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. decembra 2021 o financiranju, upravljanju in spremljanju skupne kmetijske politike je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljevanju: ministrstvo) skupaj s strokovnimi institucijami pripravilo Strateški načrt skupne kmetijske politike 2023 – 2027 (v nadaljevanju: strateški načrt), ki je bil potrjen z Izvedbenim sklepom Komisije C(2022) 7574 z dne 28.10.2022 o odobritvi strateškega načrta SKP za obdobje 2023–2027 za Slovenijo za podporo Unije. Uredba o izvajanju intervencij v sektorju čebelarstvih proizvodov iz strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023 – 2027 (v nadaljevanju: Uredba) je izvedbeni akt strateškega načrta in predvideva naslednje intervencije: prenos znanja v čebelarstvu, podpora čebelarjem in čebelarskim društvom, vzreja čebeljih matic, raziskovalno delo na področju čebelarstva, promocija in raziskava trga sektorja čebelarstvo ter kakovost in varnost čebeljih pridelkov. Z intervencijo prenos znanja v čebelarstvu in tremi podintervencijami: usposabljanje v čebelarstvu, izobraževanje s področja zdravstvenega varstva čebel in vzdrževanje čebeljakov za prenos znanja v čebelarstvu. V programskem obdobju 2023 – 2027 se vsebinsko in metodološko nadgrajuje ukrep iz predhodnega programskega obdobja z najnovejšimi spoznanji dobre čebelarske prakse ter primeri dobrih praks iz Slovenije in tujine. Nov vsebinski sklop bo namenjen krepitvi pedagoško andragoških kompetenc predavateljev.

Podintervencija usposabljanje v čebelarstvu podpira strokovne posvete, tečaje, seminarje, predavanja, delavnice, video predstavitve, prenos znanja čebelar - čebelarju, razvoj video vsebin za učenje, izmenjave, gostovanja in strokovne ekskurzije. Vsebinsko povzema dosedanje teme, ki so potrebne za doseganje primerne usposobljenosti čebelarjev, zlasti začetnikov ter ohranjanje in dopolnjevanje usposobljenosti. Hkrati pa se nabor možnih tem širi na vse tiste, ki niso zajete v programu javne svetovalne službe v čebelarstvu ter ga pušča odprtega za vse teme, ki bi se v prihodnje glede na najnovejši razvoj in zahteve v čebelarstvu izkazale za potrebne. Metodološko se podintervencija nadgrajuje v smislu, da omogoča izvajalcu izbiro različnih oblik in didaktičnih pristopov usposabljanja za posamezno temo, kakor bi se izkazalo za najbolj učinkovito in primerno v različnih okoliščinah, in sicer: strokovni posveti, tečaji, seminarji, predavanja, delavnice, video predstavitve, izmenjave med institucijami, gostovanja strokovnjakov iz različnih območij Slovenije in tujine, strokovne ekskurzije.

Nadaljevalo se bo usposabljanje začetnikov. Na tečajih za čebelarje začetnike se bodo čebelarji seznanili z osnovami čebelarjenja iz vsebinskih področjih, ki opredeljujejo čebelarjenje (biologija, tehnologija, paše, pridelki). Tečaj za čebelarje začetnike udeležencem nudi usposobljenost, da lahko začnejo čebelariti.

V okviru podintervencije usposabljanje v čebelarstvu se bodo čebelarji seznanili z zgodovino čebel in čebelarstva, razvojem čebelarstva, biologijo čebel in tehnološkim razvojem čebelarstva. Temelj uspešnega čebelarjenja je poznavanje in razumevanje biologije čebel in čebelje družine. Na tej osnovi se bodo čebelarji usposabljali kakšno oskrbo mora nuditi čebeljim družinam ter jo smotno načrtuje in izvaja. Tudi vzreja čebeljih matic je eden od temeljev uspešnega čebelarjenja, saj čebelje družine potrebujejo mlade in vitalne matice, da se uspešno razvijajo. Čebelje paše (medičinske in manove) so bistvenega pomena za razvoj čebelje družine. V kolikor ima družina v naravi dovolj paše se lahko optimalno razvija. Čebelarji se bodo usposabljali katere so čebelje paše, kdaj se pojavljajo in kako jih prepoznajo ter kako jih lahko izboljšajo. Čebelarji se bodo

usposabljali katere medene pijače je možno izdelati ter kako se jih izdelata, prav tako tudi, kako lahko čebelarstvo nadgradijo z dodatnimi izdelki in storitvami, čebelarški turizem, apiterapija, medena kulinarika.

(Vir: Priloga 1a: Program podintervencije usposabljanj v čebelarstvu za programsko leto 2023)

2. CILJI NAČRTA 2023

Cilji Načrta 2023 so:

- zagotoviti kakovostno, učinkovito strokovno usposabljanje o čebelarstvu v ustrezno tehnično opremljenih prostorih,
- enakomerna razporeditev usposabljanj po celotnem območju Republike Slovenije (statističnih regijah)
- na usposabljanjih zagotoviti didaktično podporo in gradivi ter izdelati dodaten izobraževalni video,
- čebelarjem začetnikom zagotoviti pridobitev zadostne usposobljenosti iz osnovnih znanj s področja čebelarstva v okviru tečajev za čebelarje začetnike,
- zagotoviti zadostno usposobljenost in ozaveščenost čebelarjev ter ohraniti in dopolniti usposobljenost čebelarjev s področja zgodovina čebelarstva, biologija in oskrba čebel, vzreja matic, čebelje paše, podjetništvo in trženje, čebelarški turizem, apiterapija, medena kulinarika, najnovejša spoznanja dobre čebelarske prakse in primeri dobrih praks iz Slovenije in tujine),
- možnost brezplačne udeležbe na usposabljanjih vsej zainteresirani javnosti v okviru didaktičnih normativov za udeležbo (prosta mesta), za posamezno usposabljanje.
- zagotoviti zadostno minimalno število udeležencev za izvedbo usposabljanja – 5 oseb ter izdati potrdila o udeležbi na usposabljanjih,
- opraviti pedagoško-andragoško usposabljanje za krepitev kompetenc predavateljev,
- opraviti kurikularno-izvedbeno usklajevanje med predavatelji,
- gostiti strokovnega predavatelja iz tujine v Sloveniji,
- izpeljati strokovno ekskurzijo z ogledom dobrih čebelarških praks,
- voditi evidenco o opravljenih usposabljanjih,
- pripraviti pisno poročilo o izvedbi usposabljanj z analizo evalvacijskih vprašalnikov udeležencev in ga predstaviti ter objaviti na spletni strani ČZS.

3. NAČIN IN DINAMIKA IZVEDBE USPOSABLJANJ

Oblike in metode usposabljanj

Aktivnosti usposabljanj v čebelarstvu bomo izvajali v obliki strokovnih predavanj, posvetov, praktičnih delavnic, seminarjev, video predstavitev, tečajev izmenjav, gostovanj, ekskurzij. Uporabljene bodo metode teoretičnega kot tudi praktičnega poučevanja.

Roki izvedbe usposabljanj

Usposabljanja v čebelarstvu bomo v programskem letu 2023 izvedli v časovnem okviru od podpisa pogodbe do 31. 7. 2023.

4. TRAJANJE POSAMEZNE VRSTE USPOSABLJANJA

Načrt 2023 predvideva v okviru enega programskega leta izvedbo 500 ur usposabljanj (razpisna zahteva je vsaj 500 ur pri čemer se za eno uro usposabljanja šteje 60 min) ter 175 ur ostalih aktivnosti za krepitev kompetenc predavateljev, nadgradnjo znanj in kurikularno-izvedbenih usklajevanj med predavatelji, obiskov tujih predavateljev, organizacije in vodenja strokovnih ekskurzij. Načrt 2023 predvideva tudi nakup didaktičnih pripomočkov v podporo usposabljanjem ter pripravo in izdelava video vsebin.

V vseh programskem letu znaša predvideno trajanje usposabljanj posameznega področja:

- tečaj za čebelarje začetnike, predvidoma okoli 40-85 ur strokovnih predavanj in praktičnih delavnic),
- zgodovina čebelarstva, predvidoma okoli 1-5 urna strokovna predavanja in/ali praktične delavnice,
- biologija in oskrba čebel, predvidoma okoli 1-5 urna strokovna predavanja in/ali praktične delavnice,
- vzreja matic, predvidoma okoli 1-5 urna strokovna predavanja in/ali praktične delavnice,
- čebelje paše, predvidoma okoli 1-5 urna strokovna predavanja in/ali praktične delavnice,
- podjetništvo in trženje – čebelarski turizem, apiterapija in medena kulinarika, predvidoma okoli 1-5 urna strokovna predavanja in/ali praktične delavnice,
- najnovejša spoznanja dobre čebelarske prakse, predvidoma okoli 2-10 urna predavanja in/ali ekskurzije,
- primeri dobrih praks iz Slovenije in tujine predvidoma okoli 2-10 urna predavanja in/ali ekskurzije.

5. ŠTEVILO USPOSABLJANJ IN OBMOČJA, NA KATERIH SE IZVEDEJO

Usposabljanja na področju čebelarstva se bodo izvajala na celotnem območju Republike Slovenije. V vsaki statistični regiji bo v programskem letu 2023 organizirano vsaj eno usposabljanje.

Slika 1: Statistične regije Slovenije (wikipedia)

Preglednica 1: Predvideno število izvedb usposabljanj v programskem letu 2023 po posameznih vsebinskih sklopih.

Vsebinski sklop	Predvideno št. izvedb v programskem letu 2023
Tečaji za čebelarje začetnike	3-6
Zgodovina čebelarstva	1-5
Biologija in oskrba čebel	1-25
Vzreja matic	1-15
Čebelje paše	1-15
Podjetništvo in trženje (čebelarski turizem, apiterapija in medena kulinarika)	1-15
strokovna ekskurzija	6-16 ur
gostovanje tujega predavatelja	2-8 ur
kurikularno-izvedbeno usklajevanje	3-8 ur

6. NATANČNEJŠA VSEBINA USPOSABLJANJ IN IZVAJALCI USPOSABLJANJ

Vsebina usposabljanj

V programskem letu bomo glede na potrebe in želje čebelarjev po statističnih regijah (oz. v čebelarskih društvih) izvajali usposabljanja, po vsebinskih področjih kot so opredeljena s Programom podintervencije usposabljanj v čebelarstvu za programsko leto 2023. V okviru posameznega področja usposabljanja bomo izvajali različne teme usposabljanj. Teme usposabljanj v Načrtu 2023, se ne financirajo iz drugih virov proračuna Republike Slovenije in Evropske unije.

Preglednica 2: Čebelarstva usposabljanja z opisom vsebin

Vsebinski sklop	Opis
tečaji za čebelarje začetnike	Na tečajih za čebelarje začetnike se bodo čebelarji usposabljali o osnovah čebelarjenja iz vsebinskih področjih, ki opredeljujejo čebelarjenje. Tečaj za čebelarje začetnike začetniku nudi usposabljanje, da lahko začne čebelariti.
zgodovina čebelarstva	Pri teh usposabljanjih bodo spoznali zgodovino čebel in čebelarstva, razvoj v razumevanju biologije čebel in tehnološkem razvoju čebelarstva.
biologija in oskrba čebel	Pri teh usposabljanjih bodo spoznali biologijo čebele in čebelje družine ter katera so čebelarstva opravila za oskrbo čebeljih družin skozi leto in v pripravi za uspešno prezimovanje.
vzreja matic	Pri teh usposabljanjih bodo spoznali vzrejo čebeljih matic, ki je eden od temeljev uspešnega čebelarjenja, saj čebelje družine potrebujejo mlade in vitalne matice, da se uspešno razvijajo.
čebelje paše	Pri teh usposabljanjih bodo spoznali čebelje paše (medičinske in manove), ki so bistvenega pomena za razvoj čebelje družine. V kolikor ima družina v naravi dovolj paše se lahko optimalno razvija. Čebelarji se bodo usposabljali katere so čebelje paše v Sloveniji, kdaj se pojavljajo in kako jih prepoznajo ter kako jih lahko izboljšajo.
podjetništvo in trženje	Pri tej temi bodo spoznali, kako lahko čebelarstvo nadgradijo z dodatnimi izdelki in storitvami, npr. čebelarstvo turizem, apiterapija, medena kulinarika ...
gostovanje strokovnjakov iz tujine	Predavatelji, ki so mednarodno prepoznavni kot strokovnjaki ali raziskovalci na svojem področju dela, bodo na gostovanju v Sloveniji predstavili svoje najnovejše ugotovitve iz raziskav oz. dobre prakse iz tujine.
strokovna ekskurzija	Na strokovni ekskurziji po Sloveniji ali tujini se bo obiskalo točke, kjer bodo udeleženci spoznavali dobre čebelarstva prakse.
krepitev pedagoško – andragoških kompetenc predavateljev	Z namenom zagotavljanja kakovosti se usposablja tudi predavatelje same, da postanejo boljši učitelji.
kurikularno - izvedbena usklajevanja	Z namenom zagotavljanja kakovosti se predavateljem omogoči usklajevanje pri strokovnih vprašanjih, pripravi učnih gradiv, učnih načrtov, opredelitvi ključnih znanj in spretnosti za posamezne vidike čebelarstva

Pogoji za izvajalce usposabljanj

Predavatelji vključeni v izvedbo usposabljanj (člani projektne skupine) v programskem letu 2023 izpolnjujejo pogoje kot so opredeljeni s Programom podintervencije usposabljanj v čebelarstvu za programsko leto 2023:

- a) imajo najmanj tri leta izkušenj na področju čebelarjenja s petimi čebeljimi družinami, kar je razvidno iz registra čebelnjakov ali so v zadnjih treh letih uspešno delovali na področju, ki je predmet usposabljanja kar uveljavljajo z dokazili (izjava delodajalca, NPK certifikat, diploma Čebelarški mojster) ali
- b) dosejajo najmanj tri vidne dosežke na področju drugega strokovnega dela usposabljanja, kot so:
 - delovne izkušnje (najmanj 3 leta) oziroma izkušnje pri aplikaciji stroke na strokovnem področju,
 - objavljena vsaj dva strokovna članka s strokovnega področja,
 - zaključeno izobraževanje tretje bolonjske stopnje ali zaključeno podiplomsko izobraževanje po prejšnjih predpisih, usmerjeno v strokovno področje,
 - vodenje ali sodelovanje pri praktičnih projektih, sodelovanje v mednarodnih projektih ali drugo strokovno mednarodno sodelovanje s strokovnega področja,
 - pridobitev dokumentiranega patenta, priznanja za inovacijo, sodelovanje pri razvoju, izboljšavah ali posebni dosežki na strokovnem področju,
 - pridobljena posebna znanja in veščine s strokovnega področja in niso del študijskih programov, po katerih si je kandidat pridobil zahtevano izobrazbo.

V prilogi k standardnemu obrazcu ESPD smo navedli člane projektne skupine, ki bodo izvajali usposabljanja v čebelarstvu v programskem letu 2023. Ker se predvidoma lahko v tem času zaradi različnih okoliščin v izvajanje usposabljanj vključi nov predavatelj oz. se dosednji predavatelj umakne, bomo s predhodnim soglasjem naročnika potrdili zamenjavo oz. dopolnitev predavateljev v projektne skupini.

7. KAJ SE ZAGOTOVI UDELEŽENCEM USPOSABLJANJ

V skladu z Uredbo ter Načrtom 2023 se bo za oz. pri usklajevanju ter izvedbi usposabljanj zagotovilo:

- Usposabljanja na celotnem območju Republike Slovenije oz. v programskem letu 2023 vsaj eno usposabljanje v vsaki statistični regiji.
- V programskem letu 2023 objavo mesečnega urnika usposabljanj v glasilu Slovenski čebelar, spletni strani ČZS ter aplikaciji e-Čebelar.
- V programskem letu 2023 ustrezne prostore in opremo za teoretično in praktično izvedbo usposabljanj.
- V programskem letu 2023 ustrezne tehnične in učne pripomočke za izvedbo usposabljanj ter gradivo za udeležence (npr. v obliki pisnih izročkov, elektronskega gradiva, priročnika itd.).
- Vodenje evidence izvedenih usposabljanj, izvedenih predavanjih za krepitev pedagoško – andragoških kompetenc predavateljev, o izvedenih kurikularno - izvedbenih usklajevanjih med predavatelji in o izvedenih strokovnih ekskurzijah v programskem letu 2023 s podatki o usposabljanju (datum, čas začetka in konca, kraj, področje in tema usposabljanja ter ime predavatelja) ter evidence prisotnosti podatki o udeležencih (ime in priimek, datum rojstva in naslov stalnega prebivališča, podpis).
- V programskem letu 2023 izvedbo evalvacij z anketnimi vprašalniki po zaključenih usposabljanjih za potrebe priprave analize, ki se vključi v poročilo za programsko leto 2023, ki se objavi na spletni strani ČZS.
- V programskem letu 2023 izdajo potrdila o udeležbi na usposabljanju udeležencem, ki bodo zaprosili za takšno potrdilo. Za udeležence Tečaja za čebelarje začetnike se bo izdalo posebno potrdilo. Potrdila za usposabljanja v posameznem programskem letu bomo na prošnjo udeležencev izdali tudi po preteku programskega leta.

8. NAČIN IZVAJANJA NADZORA NAD ORGANIZACIJO IN IZVEDBO USPOSABLJANJ

Za izvedbo nadzora nad organizacijo in izvajanjem Načrta 2023 bomo s pogodbo določenim kontaktnim osebam pri MKGP in ARSKTRP poslali vabilo t.j. urnik usposabljanj za prihodnji mesec (v tistih mesecih v katerih se bodo izvajala usposabljanja) oz. urnik posameznih tečajev za čebelarje začetnike pred začetkom tečaja.

Po potrebi bomo omogočili kontrolo na kraju samem in dostop do dokumentacije. Vso dokumentacijo, ki bo nastala v času izvajanja in se bo uporabljala za pridobitev sredstev, bomo hranili najmanj pet let od dneva zadnjega izplačila sredstev.

Nadzor nad izvedbo usposabljanj izvaja tudi ČZS sama v obliki evalvacij z anketnimi vprašalniki in poročil o izvedbi usposabljanj. Analizo anketiranja bomo vključili v poročilo za posamezno programsko leto.

9. SPECIFIKACIJA STROŠKOV USPOSABLJANJ NA PODROČJU ČEBELARJENJA

Specifikacija stroškov usposabljanj v čebelarstvu je zajeta v obrazcu 2 – Predračun in zajema upravičene stroške, kakor izhaja iz razpisne dokumentacije.

Pripravil:

Marko Borko, vodja izobraževanja in usposabljanja pri ČZS